

Tepuy – napínavé dobrodružstvo z podzemia

„Môj život a vnútorné naplnenie je determinované prírodou, v ktorej hľadám, a našťastie aj nachádzam, slobodu. Je to ten druh slobody, ktorý mi umožňuje citlivejšie chápať zmysel vecí okolo nás, prežívať okamihy šťastia s veľkou intenzitou. V konečnom dôsledku mi dovoľuje tvoriť a odovzdávať svojimi filmami posolstvo divákovi. Povinnosťou filmárov je aj odhaľovanie a pripomínanie každodenných zázrakov prírody, ktoré si nestihnú divák všimnúť v strese dnešných dní. Pre každého tvorcu je dôležitá priama spätná väzba od divákov a najkrajším pocitom preňho je preplnená sála, akú ja zažívam na festivale Envirofilm,“ hovorí filmár, dokumentarista Pavol Barabáš, ktorý sa ako autor už niekoľko rokov zúčastňuje festivalu Envirofilm. Za film Tajomné Mamberamo si z Envirofilmu 2001 odniesol Hlavnú cenu, Cenu poroty za film Omo – cesta do praveku (2004), Cenu detskej poroty získal za filmy Mustang (2003), Amazonia Vertical (2005) a vlani za film Pururambo. Minuloročný Envirofilm bol pre neho doslova žatvou cien. Ved' okrem už spomenutej Ceny detskej poroty (u detí Pavol Barabáš vyhráva jednoznačne) dostal ďalšie štyri ceny – Cenu Rádia Regina pre najlepší film po hudobnej stránke za Premeny Tatier, Cenu riaditeľky festivalu najlepšiemu filmu slovenského režiséra za film Premeny Tatier, Cenu v kategórii B (dokumentárne filmy) za film Pururambo a samostatnú neštatutárnu Cenu Únie slovenských televíznych tvorcov a Literárneho fondu za dlhodobý prínos k audiovizuálnej tvorbe s environmentálnou tematikou, za mimoriadne dokumenty, ktoré aj keď prinášajú posolstvá väčšinou z ďalekých krajín, vždy hovoria o pokore človeka pri stretnutí s prírodou. Naposledy v apríli na XI. medzinárodnom festivale dobrodružných a objaviteľských filmov vo francúzskom Val d'Isere porota na čele s prezidentom Olivierom Weberom Barabášovmu filmu

Pururambo udelila hlavnú cenu festivalu Zlatého orla dobrodružstva.

Pavol Barabáš, scenárista, kameraman, režisér, autor mnohých dokumentárnych filmov a nesporne najúspešnejší filmár v histórii slovenského filmu, má za sebou množstvo objavných expedícií, nakrúcal v neprístupnej divočine, na dravých riekach aj na ľadových štítoch, či v hlbokých jaskyniach, ďaleko od civilizácie. Jeho filmy sú o ľuďoch v extrémnych podmien-

kach, príbehy, ktorých hrdinovia idú až na hranice svojich možností. Vyžarujú lásku a úctu k prírode, obrovskú duševnú silu a morálne vedomie.

„Človek nikdy nedozrie natoľko, aby pochopil absolútnu, transcendentnú hodnotu prírody. Môže sa jej však dotknúť, spoznávať ju v detailoch a zamilovať si ju skrz svoju pokoru. Odhaľovanie sil prírody sa pre človeka stáva objavnou cestou po svojom vnútornom svete,“ hovorí autor, ktorý tento rok prichádza na festival ako scenárista, kameraman a režisér filmu Tepuy. Členka predvýberovej komisie a medzinárodnej festivalovej poroty Katarína Javorská na margo tohto filmu povedala: „V stredobode pozornosti mnohých súčasných dokumentaristov je človek so svojím príbehom, rozprávač aj hlavná postava dokumentu, ktorej osud, či zážitky nám tak sprostredkujú prírodu

v nezvyčajne emotívnej rovine. Rovnaký spôsob rozprávania vždy v svojich dokumentoch volí hviezda slovenskej dokumentaristiky Paľo Barabáš. Tentoraz s ním vo filme Tepuy navštívime jaskyne ohromujúcich rozmerov aj ťažko predstaviteľného veku v juhoamerickej Venezuele. Jaskyniari, ale aj hlas samotného autora, nám približujú neuveriteľné informácie, zoči-voči ktorým si, tak ako vždy v Barabášovom prípade, uvedomujeme úlohu človeka na tejto Zemi, pokoru, ktorú čoraz častejšie strácame, aj posolstvo, ktoré nesieme...“

Film Tepuy na vlaňajšom Medzinárodnom festivale horských filmov v Poprade získal Cenu divákov a Zvláštne uznanie poroty, v kinách mal premiéru začiatkom apríla tohto roku. Rozpráva o slovenských jaskyniaroch, ktorí nedávno preskúmali stovoly horu Chimantá vo Venezuele. Vnikli do bludiska obrovského masívu, aby našli pokračovanie labyrintu jaskyne Cueva Charles Brewer. Je to jeden z najstarších jaskynných systémov na našej planéte a zároveň jeden z najväčších podzemných labyrintov sveta v ťažko rozpustných kremencoch. Jaskyniarska skupina pod vedením Braňa Šmída zmapovala všetky objavené priestory. V najväčšej sále na Chimantá by pokojne mohol pristáť

Boeing... „Kvarcitové jaskyne na Chimantá sú také obrovské, že tu nepostačuje žiadne speleologické osvetlenie. Nekonečná čierna tma, ktorá v nás evokovala neraz až depresívne pocity. V žiadnom prípade sa tu nesmiete vydať na prieskum sám, lebo by vás už nikto nikdy nemusel nájsť,“ povedal Braňo Šmíd.

Indiáni horu Chimantá volajú Kukenan – Hora, kde sa chodí zomierať alebo Hora samovrahov. Jaskyniarov na cestách v podzemí sprevádzali mnohé nebezpečenstvá, baktérie, huby, plesne, zavalité a jedovaté čierne škorpióny dlhé až 12 centimetrov, jedovaté stonožky, množstvo pavúkov, ale ako vraví Pavol Barabáš: „Sila, ktorá poháňa človeka po objavoch, je nezadržateľná a mnohé nebezpečenstvá si človek neuvedomuje, lebo ich nepozná. Chlapci našli v sebe odvahu a vôľu a pokúsili sa realizovať svoje sny. Objavujú a skúmajú podzemie planéty, nakazeni jaskynným vírusom, záhadným vírusom ušľachtilej túžby po poznání...“

Členmi expedície do podzemia stolovej hory Chimantá boli Pavol Barabáš, Braňo Šmíd, Lukáš Vlček, Peter Medzihradský, Jozef Ondruška a Peter Masarovič.

(gudz)